

Sklepi in zaključki 2. Nacionalne konference z mednarodno udeležbo z naslovom *Stanje in izzivi na področju Alzheimerjeve bolezni v Sloveniji v luči nove realnosti, 15. 9. 2022*

Strokovni odbor:

Mercedes Lovrečič¹, Barbara Lovrečič¹, Milica Kramberger², Zvezdan Pirtošek²

¹ Nacionalni inštitut za javno zdravje (NIJZ), Ljubljana

² Univerzitetni klinični center (UKC Ljubljana), Ljubljana

NIJZ, v soorganizaciji z ZRC SAZU in Spominčico – Alzheimer Slovenija, že četrto leto zapored tradicionalno obeležuje svetovni mesec in svetovni dan Alzheimerjeve bolezni. Letos je dogodek že drugič prešel v nacionalno konferenco z mednarodno udeležbo. Obeležitev svetovnega meseca in svetovnega dne Alzheimerjeve bolezni letos poteka pod sloganom »Spoznaj demenco, spoznaj Alzheimerjevo bolezen« in predstavlja nadaljevanje lanske letne tematike, ki je bila usmerjena na diagnostiko, prve znake demence in vpliv covid-19. V letu 2022 je kampanja v svetu usmerjena na post diagnostično obravnavo in podporo ter izpostavlja pomen vseh oblik podpore za osebe z demenco in njihove svojce ter oskrbovalce po že ugotovljeni diagnozi. Prav tako še vedno izstopa dejstvo, da je v ospredju velika potreba po ozaveščanju javnosti in prizadevanjih za zmanjševanje stigme bolezni, saj je demenca še vedno povezana z veliko stigmo. V prihodnje bo potrebno še naprej aktivno in kontinuirano izvajati aktivnosti in programe, usmerjene v promocijo zdravega sloga življenja in skrbi za lastno zdravje.

V okviru 2. Nacionalne konference z mednarodno udeležbo z naslovom *Stanje in izzivi na področju Alzheimerjeve bolezni v Sloveniji v luči nove realnosti* so bili ponovno izoblikovani naslednji ugotovitveni sklepi in zaključki:

- Demenco prepoznavamo kot javnozdravstveno in socialno-varstveno prioriteto 21. stoletja.
- Podpiramo napore, da bi se obvladovanje demence uvrstilo med prioritete države in bi bilo podprto z ustreznimi finančnimi in drugimi sredstvi.
- Podpiramo ustanovitev Sveta za obvladovanje demence pri predsedniku Republike Slovenije kot njegovo posvetovalno telo.
- Podpiramo pripravo *Strategije za obvladovanje demence v Sloveniji do leta 2030* in pripadajočega akcijskega načrta.
- Podpiramo aktivnosti in napore, ki so usmerjeni v čim večji delež prepoznanih in diagnosticiranih oseb z demenco.
- Podpiramo izboljšanje dostopnosti do zdravljenja demence in omogočanje zdravljenja demence z zdravili in z nefarmakološkimi pristopi za vse osebe z demenco. V ospredju naj bo celostna obravnava in oskrba.
- Podpiramo osveščanje o demenci v vseh javnostih, podpiramo promocijo demenci prijazne družbe ter zmanjševanje stigme na tem področju na vseh ravneh in v vseh sistemih, pri čemer je potrebno nasloviti tudi samostigmo. Zmanjšanje stigme lahko znatno pripomore k zgodnejšemu iskanju strokovne pomoči in v večji meri, kar pripomore k izboljšanju deleža prepoznanih in diagnosticiranih oseb z demenco, poveča delež zdravljenih oseb in posledično boljšo kakovost življenja.
- Podpiramo stališče, da je za osebo z demenco najbolje, če čim dlje ostane v svojem domačem okolju, v kolikor je zagotovljena varnost, zato je potrebno nuditi ustrezne aktivnosti in programe, ki bodo podpirali čim višjo stopnjo funkcionalnosti osebe z demenco in ji omogočali, da bo čim dlje varno lahko živela v domačem okolju.
- Podpiramo zagotavljanje in boljšo dostopnost do socialnovarstvenih storitev.
- Zavzemamo se za podporo družinam in oskrbovalcem/skrbnikom obolelih z demenco. Slednji so bili, še posebej tekom pandemije covid-19, izpostavljeni dodatnim bremenom in večjem stresu v povezavi z oskrbo oseb z demenco.
- Podpiramo povečanje vseh investicij v zdravstveni in socialni sistem za izboljševanje zgodnjega prepoznavanja, zdravljenja in celostne obravnave oseb z demenco.
- Pandemija in ponovni zagoni epidemije SARS-CoV-2/covida-19 narekujejo prilagoditve in ukrepe, ki jih je smiselno upoštevati tudi v

primeru načrtovanja kapacitet, logistike in aktivnosti.

- Koronakriza je razgalila šibke točke in ranljivost sistemov na področju nujenja pomoči osebam z demenco, ki jih je nujno potrebno opolnomočiti, okrepiti in prilagoditi potrebam oseb z demenco in njihovim oskrbovalcem/skrbnikom.
- Zavzemamo se za izboljšanje informacijskega sistema za epidemiološko spremljanje demence in povečevanje raziskav na področju demenc.
- Podpiramo medsektorsko in multidisciplinarno sodelovanje in mreženje za izboljšanje zgodnjega prepoznavanja, diagnosticiranja, zdravljenja demenc in socialnovarstvene oskrbe.
- Na področju sociale podpiramo širitev nabora storitev, opolnomočenje in zagotavljanje strokovnega kadra, prilagoditev storitev za osebe z demenco ter razvoj in ponudbo novih storitev in različnih oblik pomoči za osebe z demenco in svojce oziroma neformalne

oskrbovalce, podpiramo vključitev novih storitev v *Zakon o dolgotrajni oskrbi* in druge strateške dokumente. Podpiramo tudi prilagoditev storitev glede na aktualno problematiko SARS-CoV-2/covida-19.

- Podpiramo in se zavzemamo za sodelovanje vseh deležnikov, za sodelovanje pristojnih ministrstev, izvajalcev, stroke in nevladnih organizacij pri hitrejšem doseganju vseh ciljev, ki pripomorejo k boljši dostopnosti zdravstvene in socialnovarstvene oskrbe oseb z demenco, čim zgodnejšega prepoznavanja znakov demence, zgodnjo diagnostiko in zdravljenje ter psihosocialno in socialnovarstveno oskrbo.
- Podpiramo kontinuirano izobraževanje strokovnega kadra za delo na tem področju.
- Podpiramo tovrstna tradicionalna strokovna srečanja.

Navedene aktivnosti podpirajo tudi mednarodne organizacije (npr. Svetovna zdravstvena organizacija, Alzheimer's Disease International).